

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Diatribai De Primis Veteris Frisiae Apostolis, Sive
Dissertationes, quibus eoru[m] anni, actus, res,
personae, loca, tempora in eorundem actis occurrentia,
discutiuntur, illustrantur, erroresque ab ...**

Bosschaerts, Willibrord

Mechliniae, 1650

83. Quinam celebratae Synodo interfuerint. Refutatur Marcellinus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10958

DISSERTATIO LXXIII.

Quinam celebratę Synodo interfuerint.
Refutatur Marcellinus.

Santum Willibrordum infuisse & præfuisse Authoremque esse, est extra ambiguum. Similiter asse-
disse S. Swibertū cū alijs in Frisiorum regione sacris
cooperatoribus, quorum nomina nos latent. De
his verò Marcellinus: *Erant autem illo tempore in eadem
primitiua Ecclesia Traiectensi Apostolici Pontifices & Canonici egre-
gij Prædicatores, qui S. Swibertum Episcopum cum SS. Ewaldis se-
quentes, constanter Christum gentibus prædicauerunt, utpote S.
Winfriidus Sacerdos, qui postquam 13. annis in Ecclesia Traiecten-
si vi Canonicus egisset, Archiepiscopus Moguntinensis consecratur, &
Bonifacius appellatur: qui post obitum S. Willibrordi Episcopus Tra-
iectensis rediens, secundus Archiepiscopus Traiectensis ordinatur.
Qui postquam decem & sex annis per Frisiam prædicasset, Marty-
rio in Frisia coronatur cum suis. Similiter S. Wiro Episcopus Dei-
rorum: Plechelmus Episcopus de Massa candida, vel secundum Be-
dam Candida casa: S. Oihgerus Leuita cum plerisque alijs gloriosis
Sacerdotibus & Prædicatoribus.*

Sed reuera istorum in Synodo hęc præsentiam solum
imaginariam esse in cerebro Marcellini & non realem,
probant testatissime, hist. quę longè aliter de hisce procedunt.
Ac primò, Winfridum, aliàs Bonifacium, primò ex Britannia in Frisiam anno 704. ad Apostolatus ty-
rociniū sub Willibrordo enauigasse post factam Syno-
dum, demonstrat Serarius in hist. Moguntina in qua Bo-
nifacij annos & acta ex professo expendit. Serario conci-
nunt probatiores Germaniæ Scriptores; non potuit er-
go

go Traiectensi Synodo anno 698. aut 700. interesse, multo minus tanquam egregius Canonicus aut egregius Pontifex, siue prædicator.

Additur: *qui postquam tredecim annis in Ecclesia Traiectensi &c.* Scite sanè ac peritè Marcelliniano more, quasi post tredecim annos Canonicatus statim Pontifex Moguntinam Cathedram ascenderit. Nimis magna intercapedo inter 13. annum Canonicatus, & adeptionem eiusdem Cathedræ intercessit, quam tali locutione comprehenditur, nimirum 30. pœne annorum: postquam enim 13. annos sub Willibrordo Discipulum egisset, in patriam Cœnobiumque suum redijt anno 716. Romam inde proficiscitur & à Gregorio secundo prædicandi in Germania potestatem accipit anno 718. Radbodo Frisiorum Rege anno 719 vita functo, iterato Frisiam petit tribus circiter annis S. Willibrordo cooperatore assistens, scilicet 720. 72 & 722. Romam secundò vadit, & à Gregorio secundo Episcopus creatus, ad cœptos in Germania perficiendos labores regreditur anno 723. Sine regione aut certo titulo à Gregorio tertio Archiepiscopus creatur anno 732. Sequenti anno Romam tertidò vadit ac redit varijsque Apostolicæ Legionis munijs defungitur. Demum ex incertæ sedis Archiepiscopo à Zacharia Papa Moguntinus Archiepiscopus constituitur anno 745. Ita citatus Serarius & Miræus in fastis. Bonifacius vero appellatus est longè ante Episcopatus Moguntini consecutionem dum Episcopus per Germaniam & Apostolus à Gregorio secundo ordinaretur.

Verba illa Marcellini, *Qui post obitum Sancti Willibrordi secundus Archiepiscopus Traiectensis ordinatur &c.* Alio loco trutinabimus, quia si non errore, saltem difficultate non carent.

De

De Wirone & Socijs.

Sanctum Wironem Episcopum Deirorum, S. Plechelmum Episcopum Candidæ Casæ, S. Othgerum longè post hanc Synodum aduenisse vel solus euincit Beda qui lib. 5. Historiæ cap. vltimo describens statum Britanniae afferit anno 731. Plechelmum fuisse Episcopum Candidæ Casæ : *Quæ*, inquit, *nuper multiplicatis fidelium plebibus in sedem Pontificatus addita ipsum Plechelmum primum habet Antistitem.* Tabula Anglicana seriem Regum & Episcoporum Britanniae per annos deducens Episcopalem consecrationem Plechelmi statuit anno 723. Testis etiam est Baronius S. Bonifacium super pluribus difficultatibus consulisse Plechelmum circa annum 738. adhuc in Anglia existentem. Ast non aduenerunt nisi postquam Plechelmus (suppono enim Plechelmum hunc apud Bedam & Plechelmum socium Wironis eundem esse) Episcopatu se abdicasset, quod contigit post dictum annum 731. procul ab hac Synodo. Adde Dyonisium Mutsaerts in Ecclesia Historia scribere Wironem cum socijs in Pipini Regiones descendisse anno 706. qui annus est post actam Synodum. Denique siue Britannia siue Hibernia exeuntes, non in Frisiam, sed in Gallias sese receperunt ibidemque se continuerunt monte Sanctæ Odiliae prope Ruremundam à Pipino eis assignato. Nec ex vita eorum apud Miræum in fastis, Surium, nec ex officijs Cathedralis Ecclesiae Ruremundensis, in qua specialiter coluntur, minimum vestigium est 706. Traiectum vel in Frisiam venisse, sed contrariū, Wironē ex Scotia ad prædicandum Gallis Belgicis Euangelium Christi amore incitatum ad Pipinum Francorum Ducem cum

cum socijs peruenisse, ibi Deo seruijsse, laborasse, Geldrensem populum conuertisse, Pipino à sacris confessionibus & secretioribus consilijs fuisse, ibidem deuixisse. Pipinum aduentu Plechelmi summopere exhilaratum eum ad illa Gallia loca ablegasse vbi necdum radicitus euulsæ erant gentis illius Idololatriæ superstitiones, ibi sudasse eò loci, vbi Wiro, obijssse. Similia sunt de Otghero quæ breuiter comprehenduntur hoc hymno in Officio Ecclesiæ Ruremund:

Gesta Wironis Chorus & Plechelmi

Prasulum canter memoranda: fidum

His & Otgheri celebris Leuita

Iungat amorem.

Vt sacra primi fugerent honores

Insula, Romam è Scotia profecti,

Vertices Papa sed inauguranti

Deniq; subdunt.

Urbe dimissi socio Leuita

Galliam lustrant, subiguntq; Christo

Geldriam, fixa cruce, comminuit

Gentis Idolis.

Incolunt celsum vacuumq; curis

Sæculi montem Odilia, beatis

Angelis vita similes, Deiq;

Perpete laude.

Gallia Princeps auct hic Pipinus

Anxiè exutis soleas Wironi

Conscia mentis referare morsus

Atq; reatus.

His fidem Geldri referant magistris.

Hos apud Numen celebrent Patronos,

Vt det aeterna Deus his quiesce

N n

Conso.

*Consociari.**Hinc Deo Patri Decus, ac perennis**Filio laus, Spirituiq; sancto.**Es pius Divos colat hos quotannis**Accola Rura. Amen.*

Vnde considera quam solide sit dictum à Marcellino, hos tempore Synodi fuisse in primitiua Ecclesia Traiectensi, & quidem tanquam egregios Pontifices & prædicatores, vt Canonicos, vt membra resedisse. Quam solide hos Synodo præsentis sistat. Sane quod Becanus in actis Willibrordi ne quidem illos nominat, magnum argumentum est eos Traiecti, aut in Frisia cum S. Willibrordo non fuisse versatos, in Synodo non comparuisse. Vtius non vna contentus stropha Marcellinus Wironem Deirorum Episcopum intitulat. Vtinam nobis probaret. Sed probari nequit, nisi V. Bedæ coæuo Scriptori & qui prope oculis vidit, omnis fides detrahatur. Nam Episcopatus & Episcopos Britanniaë anni 731. & retroforum describens, nominato Plechelmo Candidæ Casæ Episcopo, nullius Episcopatus Deirorum, nullius Episcopi Deirorum, nullius Wironis meminit: sic nec Malmesburiensis, Huntõdoniensis, Houedenus, nec Polydorus Virgilius, nec Author Fastorum Anglicanorum, nec Harpsfeldius omnes domestici, accurati Episcopatum & Episcoporum Britanniaë exploratores & descriptores vllius Episcopatus aut Episcopi Deirorum aut vllius Wironis vel minimam mentionem faciunt. 2. Episcopus Deirorum erat hoc tempore ipse S. Wilfridus quamquam ab Ecclesia sua profugus propter malitiam Regis: erant enim Deiri qui sub Diocesi Eboracensi clauderentur

tur sicut Bernicij (nam in duos illos populos Northumbri erant secti) Dicecesis erant Hagulstadenſis & Lindifarnenſis. Beda lib. 4. cap. 12. Toto verò abſentis Wilfridi exilio conſecrati ſunt Eboracenſes Epifcopi, qui & Deirorum, in locum Wilfridi 1. Boſo. Beda ibidem. 2. Ioannes qui Wilfrido ſuperuixit idem lib. 5. Hiſt. cap. 3. & 6. Ioanni ſucceſſit alius Wilfridus qui anno 731. adhuc agebat Eboraci Epifcopum, poſt quem ſtatim ſecutus eſt Egbertus, qui pallium Archiepiſcopale Eccleſiæ Eboraceniſi recuperauit, deſunctus anno 766. ſecundum eundem in epitome. Vide etiam catalogos Epifcoporum Eboraceniſium apud citatos Authores. Simili modo declarari id poteſt de alijs Epifcopatibus Northumbrię, nullum Wironem ſediſſe. Vltimo, Wiro oriundus erat ex veteri Scotia, quæ nunc dicitur Hibernia; ibi egit, ibi in Epifcopum eſt electus, inde Romam iuit conſecrandus, inde reuerſus, in Gallias tranſiuit. Surius, Molanus, Miræus, Officium Eccleſiæ Ruremundenſis. Quomodo ergo Deirorum Epifcopus in Anglia? Figmentum eſt, ex ſola Marcellini Figulina; nam non occurrit vnus antiquior ſcriptor eo titulo Wironem inſigniens. Becanus nullam eius memoriam habet; Leidenſis celebrem Epifcopum nominat, ſed non Deirorum. Primo omnium apud Hædam eſt Epifcopus Deirorum, & deinceps apud eius ſequaces, deceptos haud dubio à laruato Marcellino, cui ſeſe cõmiſerunt. Quare potius crediderim illum & Plechhelmum, ordinatos Romę ſine certo titulo ad fidei propagationem, quod frequenter propter Gentiles practicabatur; eoque decoratos in Francorum Regiones ambos deſcendiſſe, in ijs Apoſtolica munia obiſſe.

Eoſdem adueniſſe ſub Pipino Herſtallo, tenent Leydēſis, Molanus vel quiſquis eius Marginator, D. Mutſærts,

passimque insinuatur vel supponitur. Clarissimus Baro-
nius tomo 8. Wironis (consequenter Sodalium) prædi-
cationem in Gallia ponit sub Pipino Landensi, qui desijt
an. 647. Hunc Pipinū, ait, filitū quotānis Wironi detractis
calceis peccata sua cōter. Verū opinor Baroniū deceptū
identitate nominis, quod in vita Wironis, qua vtitur, sine
distinctione Pipinus scribatur; multo magis quod scriba-
tur Religiosus, pius, quale epitheton nō viderur fuisse au-
sus tribuere Herstallo, quem putat ab anno 694. vsque ad
mortem peccato adulterij cum Alpaide sorduisse; ideo-
que adscripsit Pipino primo, cuius eximia pietas in histo-
rijs effertur. Fundamentum, hoc quam infirmum sit, dis-
sertatione 92. docebimus. Nec bene cohærentia profert
Baronius: nam eodem tomo ad annum 697. cum Mar-
cellino facit eum præsentem primæ Synodo Traiectensi,
hominem, scilicet, continuis austeritatibus, peregrina-
tionibus, prædicationibus onustum, centenarium aut
prope adhuc florere in Ecclesia & Synodo Traiectensi; Sed
huc dictus est Baronius à Marcellino; quam oculato, vi-
derit. In notis ad Martyrologium 8. Maij tradit illum flo-
ruisse circa annum 750. quo tempore debuit fuisse 150.
annorum aut prope, si sub Pipino 1. prædicauerit. At
prodigiosum illum ætatis vigorem in viro adeo negotio-
so quis statuat?

Supposuimus suprâ cum Marcellino eiusque affectis
Plechelmum sodalem Wironis & Plechelmum de quo
Beda, vnum eundemque esse, Sed qui rem pensulatè
inspexerit, iudicabit esse diuersos, & à Marcellino duos
in vnum confundi. Nam, vt ex Beda & Baronio diximus,
Plechelmus Bedæ anno 731. & 738. adhuc erat in Anglia,
ibi Episcopatum regebat: Plechelmus Wironis iam du-
dum relicta patria in Gallijs versabatur. Plechelmus Be-
dæ

dæ erat Episcopus Candidæ Casæ in Anglia: Wironis, Episcopus erat sine certo titulo, sine certa Regione in Hibernia. De Plehelmo Bedæ Malmesburiensis habet eum sub extremo Bedæ tempore primum factum Episcopum Candidæ Casæ, qui multo ante tempore in Westfaxoniam commoratus, Sanctissimi Aldelmi discipulatus interesse meruerat; quæ Wironis socio non quadrant. Denique si vnus idemque fuisset, vel Beda vel aliquis Anglicus Scriptor Plehelmi Candidæ Casæ Episcopi, Episcopatus desertionem, peregrinationem, prædicationem, celebriorem obitum in Gallijs cum memorabilia sint annotasset. Verùm nullus vel hilum talis facti aperit, vt suo silentio satis significant Plehelmu(m) (quem sæpius Pethelmu(m) nominant) Candidæ Casæ Episcopum, longe alium esse à Plehelmo Wironis Collega, de quo Scriptores Angli nullum verbum faciunt, vtpote ad Scotos id est Hibernos pertinente, non ad Anglos.

Nota. Plehelmu(m) non dici absolute primum Episcopum Candidæ Casæ, cum ibi à multis annis Episcopum & Concionatorem egerat Nima, sed primum post restitutionem Episcopatus, qui iam dudum extinctus erat; siue quod S. Nima sedem ad posteros non trasmiserit, siue Paganis prævalentibus & omnia euertentibus. Viuentem Beda est resuscitatus, & Plehelmo impositus circa annu(m) 631., à quo Malmesburiensis lib. 3. de Pontificibus Anglorum solùm quatuor enumerat, ac vltimum Beadulf, post quem rursus succubuit vsque ad Malcolmum tertiu(m) Scotorum Regem, qui sacrum Magistratum ibidem renouauit circa annum 1090. paulo post ipso Episcopo a-gente an. 1147. Ordini nostro Premônstratensi est annexus præsidere in Cathedrali Ecclesia Abbate qui simul erat Episcopus

copus à suo Præmonstratensium Canonorum Cathedrali occupantium collegio electus primusque ex Archicœnobio Præmonstrato cōsecratus est Episcopus V. Adamus vitæ integritate & scriptis clarus. Secuti sunt deinceps eiusdem Ordinis alij, sed pauci: nam inter annum 1200. & 1300. Episcopatus rursus supprimitur non surrecturus quantum ex Anglicanis Historijs est colligere. Causa huius vicissitudinis est, quod Candida Casa Oppidum in confinio Angliæ & Scotiæ modernæ situm, vtriusque Regis dissensionibus & populationibus fuerit obnoxium, vtrisque Ius in illud vendicantibus. Vocatur Candida Casa Anglice *Witterne* / quod ibi Beatus Nima Ecclesiam ex lapide polito Britonibus miraculum fecerit, inquit, Malmesburiensis. Male Marcellinus vocat Massam Candidam, quomodo nullus alius Scriptorum nominat. Inspice citatos Authores, Ordinis etiam nostri monumenta, perpetuo Candidam Casam appellant, numquam Candidam Massam.

Memorata tria Galliæ & Hiberniæ lumina terras deseruerunt in monte S. Petri, nunc Sanctæ Odiliæ, iuxta Ruremundam, quem inhabitandum eis concesserat Pipinus Heristallus. S. Wironis corpus (nescio an & aliorum) translatum primò Ultraiectum, sub Lothario Rege Nortmannis Diæcesim Traiectensem deuantibus, Canonici illinc profugi ad dictum montem, quem Rex eis in refugium assignauerat, reuexerunt. Vbi multis & cælestibus signis illustre fuit. Caput S. Plehelmi in hoc vsque tempus Oldensaliæ in Diocesi Dauentriensi asseruatum magna populi Religione fuit cultum.

Eorundem trium ossa ante Iconoclastarum rabiem in excavata basi tabulæ summi Altaris Cathedralis Ecclesiæ S. Spiritus Ruremundensis in lignea theca cum vetusta hac
 inscriptio-

inſcriptione, *Partes Reliquiarum SS. Wironis, Flechelmi, & Othgeri*, diligenter conſeruata fuerunt, quæ tempore Iconomachiæ Belgicæ anno 1572. Hereticis altaris tabulam euertentibus, ipſamque baſim intactam relinquentibus, ſingulari Dei prouidentia ab eorum furore ſunt deſenſa. Et modo religioſa memoria, ſolemni officio quotannis à Clero & Populo Ruræmundenſi honorantur. Hæc fuſius de Wirone eiufque ſodalibus, eo quod pene omnes Marcelliniano reti implicati, in ijs hallucinentur.

DISSERTATIO LXXXIV.

Quid in prædicta Traiectenſi Synodo actum.
Refutatur Marcellinus & ſimul aliqua
illuſtrantur.

Reſpondet Marcellinus; PP. in ea decreuiſſe more Apoſtolorum & diſcipulorum Chriſti in diuerſas circumiacentes Barbaricas nationes preſtantiores prædicatores dimittere ad prædicandum ipſis Chriſti fidem & infra: *In ea concluſum & deſinitum, ut omnes primi prædicatores in exteras provincias prædicarent uerbum Dei.*

Si intelligat decretum in ea Synaxi, ut Prædicatores in diuerſas Friſiæ regiones pergerent, ſcilicet, Hollandiam, Zelandiam, Geldriæ partem, Friſiam modernam, Tranſſalanam (quas tum Friſiæ nomen complectebatur cum aliquot vicinis) habet me aſſenſorem. Hoc enim erat commodum, conueniens, imo neceſſarium ad fidem dilatandum, pabulum uerbi Dei utiliter diſpenſandum, & ad